

Viatge catàrtic

Narrativa

Por el camino de las grullas

Cristina Cerezales

Destino. Barcelona, 2007

Teresa Pous

Cristina Cerezales Laforet (Madrid, 1948) ha conjuminat, durant més de vint anys, el seu treball com a professora d'art amb la dedicació a la pintura, la tasca de traductora i la passió pels viatges. Des del 1996 es dedica sobretot a la literatura.

Por el camino de las grullas és una novel·la que descriu les trobades màgiques de diferents personatges que fan el Camí de Sant Jaume i que es van explicant les seves vides. Tots immersos en un viatge catàrtic, aniran identificant els seus déus i els seus dimonis, s'alliberaran de les opressions del passat i, a poc a poc, deixaran enrere el dolor per poder viure instants de plenitud i connectar amb els seus esperits. En definitiva, aprendran a agafar de la vida allò que els ajudi a viure.

Aquesta novel·la, a través d'una bona trama i de descripcions delicioses i austeres, va acostant la profunditat de les coses senzilles. I se t'emporta i et comunica alguna cosa de l'energia creixent que atorga el Camí i que permet als caminants relacionar-se més intensament amb la naturalesa, amb els animals i amb les persones. Diuen que el Camí de Sant Jaume dona a cadascú allò que necessita. Com que aquest llibre presenta el dia a dia d'uns pelegrins convençuts de fer un viatge geogràfic i espiritual i mostra com trobar itineraris i camins per a l'ànima, valdria la pena que les llibreries també el tinguessin als prestatges destinats al Camí de Sant Jaume.

Andrea Camilleri, que va néixer a Sicília el 1925, a l'estudi de casa seva. THAÏS GUTIÉRREZ

Màrtir sense causa

Narrativa

Sense títol

Andrea Camilleri

Traducció d'Anna Casassas

Edicions 62. Barcelona, 2007

Joan Agut

Andrea Camilleri (Sicília, 1925) va iniciar la seva carrera com a director de programes de televisió. La seva obra literària, tot i que va publicar el primer llibre el 1978, és força extensa i comprèn dos grans blocs. Per una banda, hi ha les novel·les costumistes ambientades a la Sicília del segle XIX, com ara *La concepció del telèfon*, *Un fil de fum* i *La presa de Macallé*, entre d'altres. El segon conjunt el formen la sèrie de novel·les protagonitzades pel comisari Salvo Montalbano. Malgrat les diferències formals entre unes novel·les i altres, l'obra de Camilleri presenta una gran coherència en la qual destaquen un esmolat

sentit de l'humor, una crítica aguda de la societat i una galeria de personatges entranyables.

Sense títol és una novel·la que sintetitza els dos corrents literaris de l'autor. A més de ser una crònica històrica, el llibre conté una trama policíaca. El dia 24 d'abril del 1921 Gino Gattuso, un jove feixista de 18 anys, va morir d'un tret al cap en el transcurs d'una baralla. La mort del jove fou atribuïda des del primer moment a Michele Lopardo, de 29 anys, pare de família, paleta i comunista. Però les circumstàncies de la mort de Gattuso no semblaven gaire clares. La baralla, de fet, havia consistit en una ràtzia contra el comunista per part de tres joves feixistes. Tot i que Lopardo reconeixia que havia disparat dos trets no suposava necessàriament que el comunista fos l'homicida.

Camilleri reconstrueix aquests fets en una mena de collage en què s'integren el relat pròpiament dit, retalls de premsa, visi-

ons cinematogràfiques dels escenaris i testimonis de tota mena.

Uns mesos després de la mort del jove feixista es va produir la marxa dels *camises negres* a Roma i l'encàrrec a Mussolini de presidir el govern. En aquest sentit, l'autor inclou en la novel·la l'evolució del feixisme italià des dels anys 20 fins a la fi de la Segona Guerra Mundial. Sense aturar-s'hi gaire, Camilleri narra la reconstrucció de la ciutat fantasma mussoliniana, inaugurada pel Duce el 1930 a Caltagirone, que va resultar una enganyifa per al mateix Mussolini.

'Sense títol' és una novel·la interessant i molt divertida. Té una estructura semblant a un puzzle on cada peça acaba encaixant al costat de les altres fins que el trencaclosques revela la totalitat del paisatge. Andrea Camilleri, als 80 anys, fa palesa la seva juvenil força creativa. La traducció d'Anna Casassas manté l'alt nivell a què ens té acostumats.

Per l'Àfrica

Assaig

Quiero ser Ali Bey

Pablo-Ignacio de Dalmases

Carena. Barcelona, 2007

Ferran Aisa

El periodista Pablo-Ignacio de Dalmases, professional de RNE, s'ha especialitzat en els temes que tenen relació amb els viatges. Els seus escrits es poden trobar a revistes com ara *Destino Cuba* i *Caribbean Travel News*.

L'autor desenvolupa a *Quiero ser Ali Bey* una agradable immersió en la vida quotidiana de les terres africanes. Dalmases, que professa una gran cultura, fa el seu treball amb un amè estil periodístic digne de formar part de les classes de les facultats de comunicació.

A l'inici del llibre afirma que si li preguntessin qui volia ser de gran, contestaria, sense cap mena de dubte, que Ali Bey. I per als oblidadissos recorda que es tracta del barceloní Domènec Badia i Lablich i ressegueix l'esperit del conegut viatger i aventurer que va recórrer, a principis del segle XIX, el nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà.

Dalmases confessa que la seva manera de viatjar el fa immiscir-se en les reali-

tats que visita, que li generen un enriquitment cultural. Per Dalmases, viatjar és entrar en contacte amb altres maneres de viure i amb els diferents sistemes d'idees i de valors.

L'autor explica amb tot detall les seves primeres sortides amb ferrocarrils, que tardaven una eternitat a arribar a destí, amb vells avions DC-4 i de com navegava amb la naviliera Ybarra. Dalmases afirma que aleshores viatjar era un gran plaer.

Amb aquest mateix esperit viatger, l'autor narra el seu pas per les terres d'Àfrica, on cada poble o assentament té el seu temps i les seves hores. Així, a través del somni, fem un recorregut des de la Mediterrània fins al tròpic de Càncer, passant per Fes, la vall del Urika, els contraforts de l'Atlas, la porta del desert, els boscos d'Argan, les alcassades de Risani, l'arquitectura de Tunísia...

Dalmases recrea els colors d'Àfrica i la cultura de Mali, l'antic Congo Belga, el Cap Verd... Amb aquest assaig entretingut, ple de saviesa, l'autor convida el lector a gaudir del viatge i fer de tot menys avorrit-se prenent el sol com un llangardaix a la piscina d'un hotel de cinc estrelles.

El barceloní Domingo Badia, conegut com a Ali Bey. SP

Makàrenko, pedagog i novel·lista

Narrativa

Poema pedagògic

A.S. Makàrenko

Eumo Editorial. Vic, 2007

M. Veloy Planas

Nascut en el si d'una família treballadora, amb una esgarida formació en magisteri i una aleshores no reeixida vocació literària, Anton Semionovitch Makàrenko va ser el pedagog que el 1920 (no-

més tres anys després de l'èpica fundació de la Unió Soviètica sobre la decadència d'un imperi tsarista embussat en la Primera Guerra Mundial i l'anacronisme) va rebre l'encàrrec de fundar i dirigir la Colònia Gorki, una institució que, sense cap mètode preestablert per les autoritats, tenia l'objectiu d'educar en el nou ordre comunista els joves delinqüents que constituïen un dels molts problemes a què s'enfrontava el govern experimental d'un país

agrari, inculte i legendàriament feréstec.

A tal fi, Makàrenko, sense fer cas del bonisme individualista que el segle anterior havia predicat Rousseau, va fonamentar la seva tasca en un principi que havia d'influir en certs corrents pedagògics posteriors: la Colònia, sense atendre els capricis individuals, havia de funcionar com un col·lectiu capaç de realitzar un treball productiu que la sustentés econòmicament i moralment.

Però, a més de dedicar-se en cos i ànima a aquesta tasca bruta i fascinant, Makàrenko va tenir forces i lucidesa per escriure, durant els vuit anys que va durar l'aventura, la biografia d'aquest col·lectiu. El resultat és el present *Poema pedagògic*, una obra que, en les seves gairebé vuit-centes pàgines, encabeix les reflexions (sovint exasperades) i les maneres (no exemptes de violència) amb què Makàrenko va improvisar la se-

A.S. Makàrenko. SP

va pedagogia, però també els personatges i els avatars que, transcrits de la realitat amb una prosa diàfana i contundent, conformen una novel·la en què, amb ressons del romanticisme social de Gorki, es transparenta la realitat russa dels anys 20 del segle passat.

Cal celebrar, doncs, l'acurada i fluida traducció de Dolores Chavarría, que permet llegir aquest esplèndid text per primera vegada en català.